

GINOP-6.2.7-20-2021-0019

**Centrumban Kisvárda sava-borsa – Turizmus-vendéglátás Ágazati
Képzőközpont kialakítása a Kisvárdai Szakképzési Centrumban**

GINOP-6.2.7-20

**„ÁGAZATI KÉPZŐKÖZPONTOK INFRASTRUKTURÁLIS
ÉS SZAKMAI FELKÉSZÍTÉSE
AZ ÚJ SZAKKÉPZÉSI STRUKTÚRÁRA”**

felhíváshoz kapcsolódó projekt

Az Ágazati Képzőközpont tevékenységét támogató szakmai kommunikáció

„Érdeklődő vállalkozások felkészítése” képzés megvalósulása

Publikációs dokumentumok – 2. rész

2023.

A publikáció

az Ágazati Képzőközpont tevékenységét támogató

„A projekt szakmai megvalósításával kapcsolatos tevékenységek - külső és belső szakmai kommunikációs tevékenységek” projektrész

„Szakmai kommunikáció: publikációs dokumentumok és zárótanulmány” projektetem megvalósítása keretében jött létre.

2.

„Érdeklődő vállalkozások felkészítése” képzés megvalósulása

2023.

TARTALOM

Szakmai kommunikáció	1
Bevezetés.....	5
A fejlesztések indoklása	6
A képzés lebonyolításának környezete	9
A Kisvárdai Szakképzési Centrum	9
Az Ágazati Képzőközpont	10
A projekt.....	13
A projekt alapadatai	13
Általános célok.....	13
A továbbképzések a szak- és felnőttképzés rendszerében	16
A képzés előkészítése, lebonyolítása	22
Előkészítés	22
Megvalósulás.....	26
A felhasznált tananyag.....	26
Hasznosulás	28
Záró gondolatok	30

BEVEZETÉS

E publikáció a „Szakmai kommunikáció: publikációs dokumentumok és zárótanulmány” projektem megvalósítása keretében jött létre. Célja, hogy a külső és a belső szakmai kommunikációs tevékenységek összehangolásával segítse a projekt megvalósulását – elsősorban annak folyamatközi ellenőrzését és elemzését, valamint a megvalósult eredmények értékeléséhez is hozzájáruljon.

A szakképzési rendszer átfogó fejlődésére-fejlesztésére vonatkozó, adatgyűjtésen, empirikus kutatáson és hatáselemzésen alapuló, következtetéslevonást is magában foglaló szakmai kommunikáció céljából történt a publikációs dokumentumok létrehozása.

Szándékaink szerint e dokumentumok a projekt előrehaladása során a megvalósult projekttevékenységekről, illetve a konkrét aktivitásokon felül, makroszintű szakképzési fejlesztések hatásairól, szakmapolitikai irányelvekről és azok teljesülésének alakulásáról is szólnak.

Így jött létre öt szakmai publikációs anyag és egy zárótanulmány. A szakmai publikációs anyagok a projekt főbb eseményeihez kapcsolódva kerültek elkészítésre, míg a zárótanulmány a projekt befejező időszakában készült.

A projekt főbb eseményei, melyekhez kapcsolódva öt szakmai publikációs anyag jött létre:

1. Infrastrukturális fejlesztések és eszközbeszerzések megvalósítása
2. „Érdeklődő vállalkozások felkészítése” képzés megvalósulása
3. A projekt további képzéseinek megvalósulása
4. A projekt műhelymunka sorozatának lezárulása
5. Az ágazati képzőközpont nonprofit gazdasági társaság megalapítása

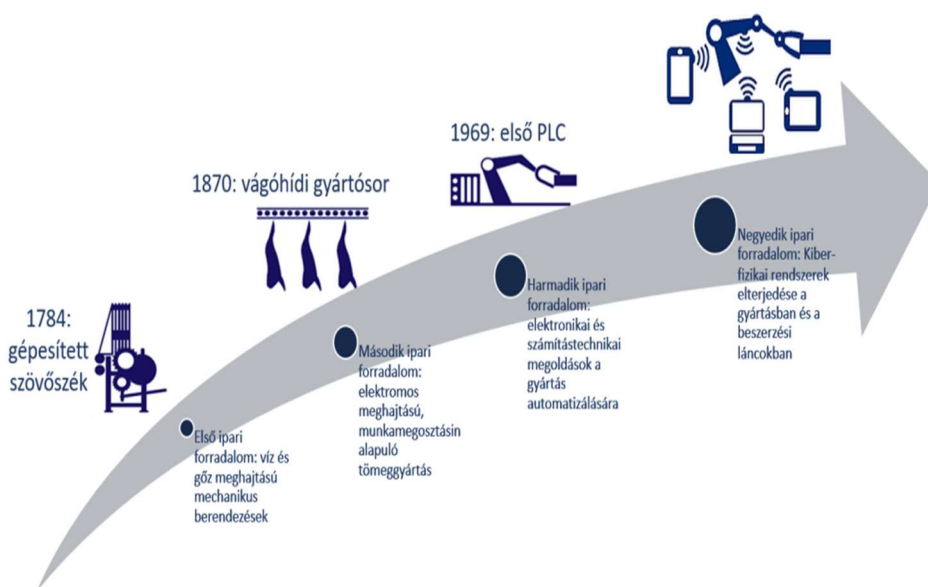
A FEJLESZTÉSEK INDOKLÁSA

A negyedik ipari forradalom egy jelenleg is zajló globális folyamat, melynek lényege, hogy a gépek, a tárgyak és a gazdaság egyetlen nagy információs hálózatban összpontosulnak. Alapját az adatok és a digitalizáció jelenti. Olyan folyamatokat foglal magába, amelyben egy értéklánc mentén a technológiai eszközök önállóan kommunikálnak egymással és képesek döntéseket hozni. Ez olyan kiber-fizikai rendszereket jelent, mint a tárgyak internete (IoT) vagy a rendszerek internete (IoS), melynek a mindennapi életben történő integrálása robbanásszerű változásokat idéz elő. Az Ipar 4.0. eszköze a számítógép, amit a digitalizációs lehetőségek kihasználásával a különböző fizikai (társadalmi, gazdasági) folyamatokat egy magasabb, „okosabb” szintre emeli, a fizikai korlátokat lebontva és egy új értéket teremtve ezzel.

A technológiai és társadalmi változásoknak, valamint a globalizálódó, információs világnak köszönhetően soha nem látott gyorsasággal alakul át a környezetünk, amelynek hatása természetesen a munka világában is érezhető. Új területek alakulnak ki a szemünk előtt, ugyanakkor szakmák tűnnek el az ismeretlenség homályában. A technológiai fejlődés bizonyos munkaköröket feleslegessé fog tenni, a humanoid robotok és mesterséges intelligencia teljes egészében felválthatja a gyárakban dolgozó szakmunkásokat. De nem csak a szakmunka, hanem minden monoton irodai feladatkör is helyettesíthető, mint például a bérszámfejtők munkája is pótolható digitális bérszámfejtő szoftverekkel. De a változások nem csak veszélyeket, hanem lehetőségeket is hoznak magukkal.

A World Economic Forum tanulmánya szerint 5 millió munkahely szűnhet meg 2020-ig a világban - igaz, 2,1 millió új munkahely teremődik is. Ha visszatekintünk a történelemben, az eddigi ipari forradalmak során mindig több munkahely jött létre, mint amennyi megszűnt. A jövő munkahelyével kapcsolatban számos vízió látott már napvilágot, annyi bizonyos, hogy a holnap munkahelyét a ma történései alakítják, és nem lehet előre látni, hogy mi lesz a vége.

A hatékonyságnöveléshez magasabb képzettségi szint szükséges. Csökken az alacsony képzettséggel betölthető munkakörök száma. Olyan szakemberekre lesz szükség, akik a hatékonyabb, magasabb hozzáadott értéket előállító termelést és szolgáltatást támogatni tudják.

1. ábra: Az ipari forradalmak szakaszai¹

Nem pusztán szakképzett, de az Ipar 4.0-a szempontjainak megfelelő képzésben részesült munkaerőre lesz szükség. A képzési szerkezetnek és tartalomnak is követnie kell az automatizáció okozta változásokat. A robotok, a mesterséges intelligencia, vagy az önvezető autók által átformált világban 2020 után az előrejelzések szerint a munkakörök 75%-a technikai tréningeket tesz szükségessé. Ez azt jelenti, hogy alapvetővé válik a magasabb szintű informatikai és technológiai ismeretek megszerzése lényegében minden foglalkozás, munkakör kapcsán. A virtualitás előtérbe kerülésével bővül a globális, nemzetközi teamek együttműködése, és azoknak a munkahelyeknek a szerepe, ahol az emberi tényező nem helyettesíthető. Nő a kompetenciák fontossága, azon belül is felértékelődnek az emberi együttműködéssel kapcsolatos készségek.

¹ <https://www.ipar4.bme.hu/ipar-4-0/#page-content>

A Szakképzési Centrumok közreműködésével létrehozott Ágazati Képzőközpontoknak ezeknek a kihívásoknak kell megfelelniük. Nem elegendő csupán az infrastruktúra megújulása, módszertani modernizációra is szükség van. Új típusú, új szemléletet hordozó, erőteljesen digitalizált tananyagokra van szükség, amelyek átadását képzett, motivált szakemberek végzik az iskolákban és a gyakorlati képzőhelyeken. A tananyagfejlesztés tehát csak egy része a módszertani megújulásnak, mellé fel kell zárkóznia egy olyan oktatói képzési rendszernek, amely biztosítja a megfelelő számú és képzettségi szintű oktatási szakember rendelkezésre állását a szakképző intézményekben.

A KÉPZÉS LEBONYOLÍTÁSÁNAK KÖRNYEZETE

A Kisvárdai Szakképzési Centrum

A szakképzési centrumokat a Nemzetgazdasági Minisztérium a szakképzési intézmények hatékonyabb és összehangoltabb működése céljából hozta létre, valamint, hogy egyfajta hídként funkcionáljanak a munkaerőpiaci kereslet-kínálat és a képzőintézmények között. Ennek megfelelően a Kisvárdai Szakképzési Centrum főbb feladatai közé tartozik, hogy a térségben szakképzett munkaerőt biztosítson a gazdasági szereplők munkaerő piaci igényeinek figyelembevételével, illetve szakmailag és pénzügyileg koordinálja a hozzá tartozó intézményeket.

A Kisvárdai Szakképzési Centrum öt tagintézménnyel rendelkezik Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye négy településén (Kisvárdai, Csenger, Fehérgyarmat, Záhony), melyekben ingyenes szakképző, technikumi és gimnáziumi oktatás folyik, valamint nappali és esti munkarendben felnőttoktatást és felnőttképzést is lebonyolít, egyes intézményekben pedig kollégiumi ellátást is biztosít.

Emellett a Centrum folyamatosan kapcsolatban áll a térségben tevékenykedő gazdasági szereplőkkel, önkormányzatokkal, kormányhivatalokkal és egyéb szervezetekkel. Nagy hangsúlyt fektet arra, hogy feltérképezze a területen jelentkező szakemberhiányt. Ezen információk birtokában folyamatosan kerül bővítésre a képzési paletta, illetve egyre több és több együttműködő duális partner jelenik meg a kapcsolati hálóban.

A Centrum intézményei a vármegye egész területén rendelkeznek külső duális partnerekkel, így számos tanuló valós gazdasági környezetben tanulhatja a szakmája gyakorlati fogásait. A nagyobb városokban, mint Nyíregyháza, Mátészalka, Kisvárdai, Záhony vagy Fehérgyarmat könnyebb a duális partnerek felkutatása, de sok partner van kisebb vagy egyenesen apró településeken is, mint Tarpa, Kocsord, Ökörítőfülpös, Tunyogmatolcs, Penyige vagy Füledd.

Az elmúlt öt évben számos olyan fejlesztés valósult meg, amely egyenként nem volt túl nagy volumenű, de összességében jelentősen hozzájárult a Szakképzési Centrum épületeinek, tanműhelyeinek és eszközeinek állagmegóvásához, illetve korszerűbbé tételéhez.

A fejlesztések mellett módszertani gyarapodásra és továbbképzéseken részt vett pedagógus kollégákra is büszke lehet a Centrum. Az elmúlt években az intézményben több oktató szerzett szakmai végzettséget, ők bekapcsolódtak az adott szakmák gyakorlati oktatásába. Ezen kívül számos továbbképzésen vettek részt az oktatók, amelyek hasznosultak a helyi tantervek kialakításakor, beépültek a képzésbe, tehetséggondozásba.

A Szakképzés 4.0 stratégia szellemében szakmai műhelyek keretében folyamatosan zajlik a merőben újszerű szemléletre való átállás. A képzési és kimeneti követelmények új szemléletének megfelelően kerültek meghatározásra a programtantervek, a szintvizsgát felváltotta az ágazati alapvizsga, amely elsősorban projektszemléletű mivoltából adódóan a szükséges projektszemléletű módszertan kialakítását is megkívánja.

Ez komplex feladatok elé állítja az oktatói gárdát, a gyakorlati oktatásban szoros szakmai együttműködést elvárva. Ugyanakkor rendkívüli fontosságúak voltak azok a rövid, de hatékony módszertani továbbképzések, amelyek az átmenetek kezelését támogatták, az oktató kollégák napi munkáját könnyítették meg.

Az Ágazati Képzőközpont

A nonprofit kft. által üzemeltett képzőközpont az úgynevezett triális modellt képviseli, melynek lényege, hogy a gyakorlati képzés egy része a tanműhelyben zajlik, ugyanakkor lehetőség van a tulajdonosok és a partner cégek infrastruktúrájának használatára is. Minden adminisztrációs tevékenység (tanulói munkaszerződések, munkabér kifizetések stb.) a képzőközpontban összpontosul.

Együttműködési megállapodással az ágazati alapoktatás lebonyolításába is bekapcsolódhat a nonprofit kft. A tulajdonos és partner cégek igényeit maximálisan figyelembe lehet venni a képzési programok kialakításakor, az oktatásban vállalt szerep és az abból származó bevételük jól tervezhető.

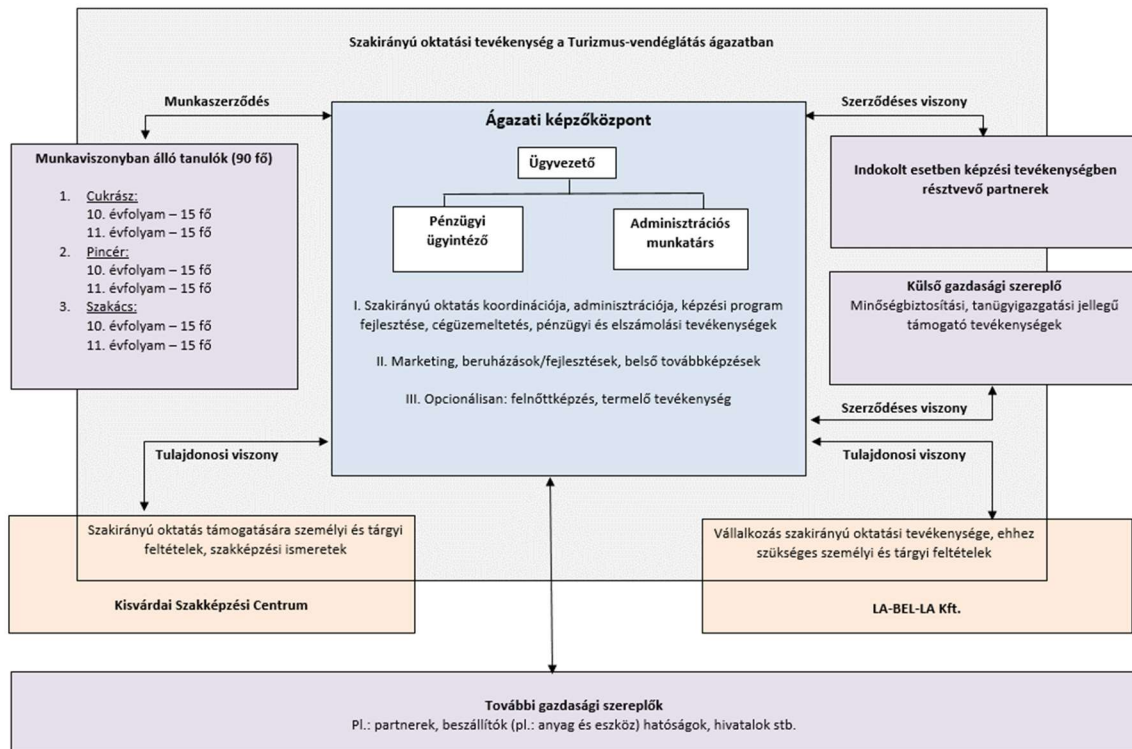
A nonprofit gazdasági társaság 4 tulajdonosa: a Kisvárdai Szakképzési Centrum, a LA-BEL-LA Kft., amely a Café Vya Étterem és Bowling Club-ot, Göncz László egyéni vállalkozó, aki a Göncz Büfé – Gyorsétterem vállalkozást és Takács Zsolt Dezső egyéni vállalkozó, aki az Amadeus Étterem Sörözőt üzemelteti.

A projektben létrehozott ágazati képzőközpontként működő nonprofit gazdasági társaság szakirányú oktatási tevékenységét oly módon folytatja, hogy az a tulajdonosok bázisán valósul meg.

Ennek megfelelően tehát a gazdasági szereplők biztosítják a szakirányú oktatási tevékenységéhez szükséges személyi, tárgyi és szakmai feltételeket, a Kisvárdai Szakképzési Centrum pedig a szakirányú oktatás támogatásáért felel, vagyis a személyi és tárgyi feltételek biztosításáért (köztük a jelen projekt fejlesztésével érintett ingatlan használatáért), a működéshez és az esetleges fejlesztésekhez szükséges szakképzési ismeretek, tapasztalatok rendelkezésre bocsájtásáért, valamint a képzési programok fejlesztéséhez szakmai támogatást nyújtásáért.

A megalapítástól kezdve a működés megvalósításához szükséges személyi feltételek (szükséges munkakörök, szervezeti felépítés, az egyes munkakörökhöz kapcsolódó feladatok) pontos meghatározására, a toborzásra, illetve a gazdasági társaság ezúton bevont alkalmazottainak feladatellátása útján a szakirányú oktatási tevékenység előkészítésére kerül sor. A nonprofit kft-t az ügyvezető irányítja, munkáját egy pénzügyi ügyintéző és egy adminisztrációs ügyintéző segíti, az alábbi ábrán látható modell szerint²

² Megvalósíthatósági tanulmány - 6.2.7-20 „Ágazati képzőközpontok infrastrukturális és szakmai felkészítése az új szakképzési struktúrára – Kisvárdai Szakképzési Centrum

2. ábra: Az ágazati képzőközpont felépítése

A PROJEKT

A projekt alapadatai

Projektazonosító:	GINOP-6.2.7-20-2021-00019
A projekt neve:	CENTRUMBAN KISVÁRDA SAVA-BORSA – TURIZMUS- VENDÉGLÁTÁS ÁGAZATI KÉPZŐKÖZPONT KIALAKÍTÁSA
Kedvezményezett:	Kisvárdai Szakképzési Centrum
Elyert támogatás:	280.000.000,- Ft
Megvalósítás ideje:	2021. július 01 – 2023. június 30.
Támogatás mértéke:	100 %

Általános célok

A Kisvárdai Szakképzési Centrum megalakulása óta elkötelezett híve a duális szakképzési modellnek. Minden rendelkezésre álló eszközzel igyekszik a rendszert karban tartani, modernizálni, fejleszteni. Meggyőződése, hogy a vállalkozások számára biztosítandó, megfelelő kompetenciákkal rendelkező, munkaerőutánpótlás csak a duális képzés rendszeréből valósítható meg. Hiszen a tanműhelyek – bármennyire is jól felszereltek – csak a szakmai alapok elsajátítására alkalmasak, a valós munkatapasztalatot az iskolákkal együttműködő, magas szakmai színvonalat képviselő külső gyakorlati képzőhelyeken lehet megszerezni.

A 2021. július 1-vel induló projekt célja, hogy a megfelelő infrastrukturális és szakmai felkészülést követően, a megszerzett ismeretanyagokra támaszkodva, a kialakított infrastruktúra bázisán a centrum Turizmus-vendéglátás ágazatban működő Ágazati Képzőközpontot alapítson.

A 280 millió forint európai uniós támogatás segítségével megalapuló képzőközpontban a projekt keretében kialakított tanszállónak, valamint az alapításban és működtetésben együttműködő partner valós munkakörülményeket biztosító gyakorlati helyének, illetve humán erőforrásának bevonásával a tanulók az előírtaknak megfelelő tudás és valós munkahelyi tapasztalat birtokában fejezik be tanulmányaikat, és az elvárásoknak megfelelően képzett szakemberként lépnek be a munka világába.

A "Centrumban Kisvárdá sava-borsa - Turizmus-vendéglátás Ágazati képzőközpont kialakítása a Kisvárdai Szakképzési Centrumban" című projekt eredményeként Kisvárdán létrejövő Ágazati Képzőközpont képzéseinek részt vevők motivációja és a szakma iránti elkötelezettsége megerősödik, ezért várhatóan nem lesz jellemző a pályaelhagyás vagy elbocsátás. Az egy munkáltatónál eltöltött hosszabb szolgálati idő bizonyítottan hatékonyabb a munkavállaló szakmai előmenetele szempontjából, amennyiben a munkáltató és munkavállaló kölcsönösen elégedettek egymással. Mindezen túl az ágazat népszerűsége sokkal könnyebben fenntartható, ha mind a képzés, mind a foglalkoztatás a stabilitás jegyeit mutatja. Így kiküszöbölhető a munkaerő-hiány, biztosítható a szakképzett munkaerő-utánpótlás és ez a munkaerő naprakész, versenyképes tudással fog rendelkezni.

3. ábra: A projekt adattáblája³

³ <https://www.kisvardaiszc.hu/projektek/GINOP%206.2.7-20-2021-00019>

A projekt legfőbb eleme egy tanszálló-tankonyha kialakítása ingatlan átalakítás-fejlesztés és eszközbeszerzések megvalósítása útján, de sor kerül képzések lebonyolítására, valamint egy 18 alkalmas szakmai műhelymunka sorozat megszervezésére is az alapításhoz és működtetéshez szükséges ismeretanyag megszerzése céljából. A projekt eredményeiről, valamint általában a szakképzési rendszer átfogó fejlődéséről-fejlesztéséről publikációs anyagok és zárótanulmány számol majd be a szakmai közönségnek. A projekt végéig, vagyis 2023. június 30-ig a fejlesztés eredményeként megtörténik az ágazati képzőközpont működtetésért felelős nonprofit gazdasági társaság megalapítása és cégbejegyzése.

A TOVÁBBKÉPZÉSEK A SZAK- ÉS FELNŐTTKÉPZÉS RENDSZERÉBEN

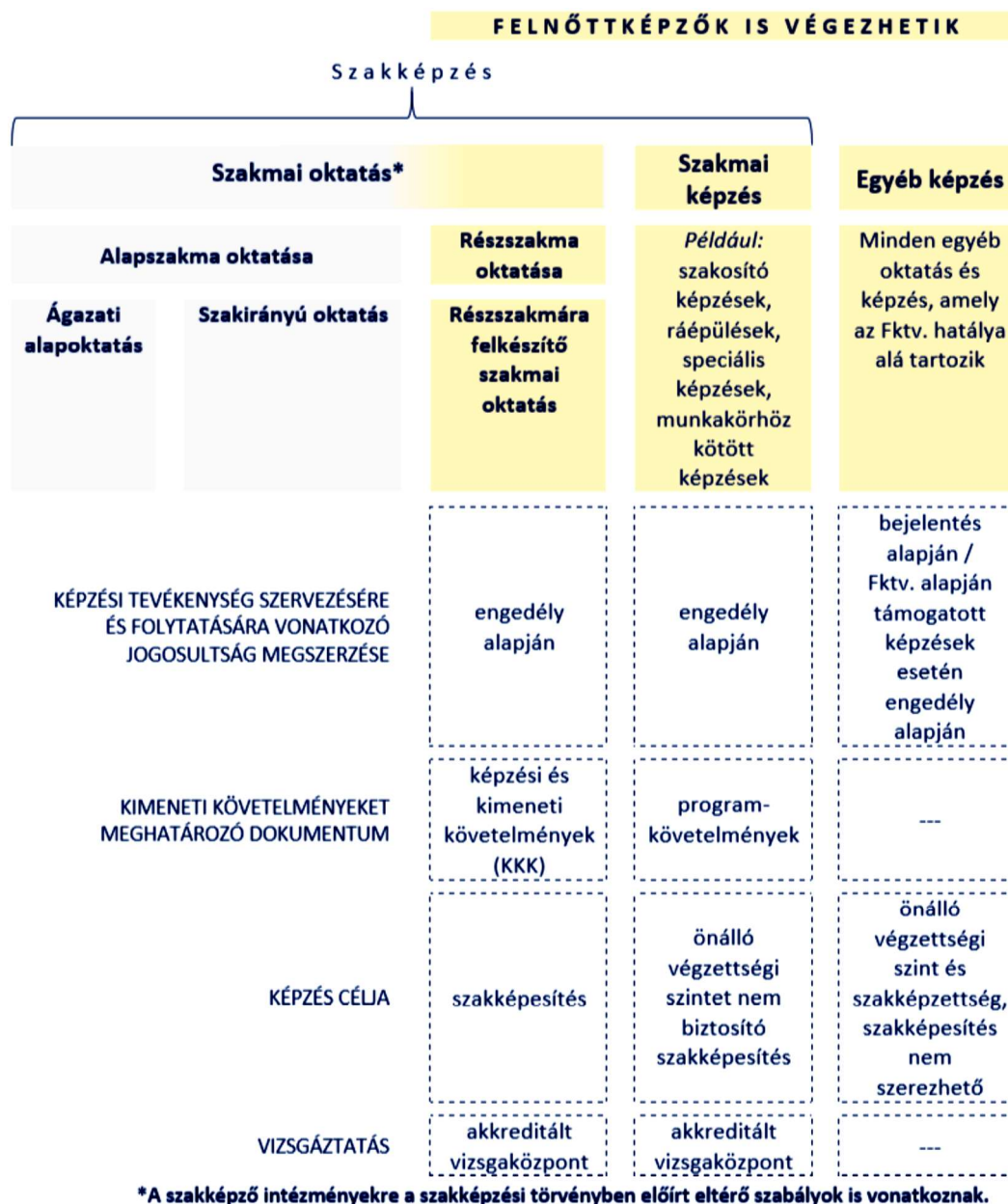
A gazdaságban és a munkaerőpiacon gyorsuló ütemben zajló technológiai változások ráirányították a figyelmet a munkaerőpiac igényeit gyorsan lekövetni képes képzési rendszer iránti gazdasági igényre. Ezt felismerve 2019-ben döntött a Kormány – a szakképzési rendszer mellett – a felnőttképzési rendszer több lépcsőben történő megújításáról. A felnőttképzés jogi háttérét elsősorban a következő jogszabályok adják:

- A felnőttképzésről szóló törvény és végrehajtási rendelete
- A szakképzési törvény és végrehajtási rendelete

Alapszakmákat technikumban és szakképző iskolákban lehet tanulni, ahol az ágazati alapoktatást a szakirányú oktatás követi. A tananyag alapját a képzési és kimeneti követelmények (KKK) határozzák meg, a képzés technikumban történő sikeres elvégzése és a vizsga letétele szakképzettséget ad.

Részsakmát tanulói jogviszonyban (jellemzően műhelyiskolában) és felnőttképzési jogviszonyban is lehet tanulni. A szakmai képzési és kimeneti követelményekben – részsakmaként – meghatározható a szakmának olyan önállóan elkülöníthető része, amely legalább egy munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciák megszerzését teszi. Azaz részsakma esetében is a képzési és kimeneti követelmények határozzák meg a tananyagot, és a képzés sikeres elvégzésével, szakmai vizsga letételével szakképesítés szerezhető. Az egy vagy több részsakma elsajátítása azok számára lehet vonzó, akik nem kívánnak egy teljes alapszakmát megtanulni, vagy munkakörük, érdeklődésük több (rész)sakmát érint. Részsakmára felkészítő szakmai oktatáshoz a felnőttképzőnek engedélyre van szüksége.

Szakmai képzésnek nevezzük az alapvetően felnőttképzési jogviszony keretében elvégezhető, szakmai oktatásra épülő, vagy alapszakmaként nem elérhető, de munkakör betöltésére feljogosító, munkatevékenység végzésére felkészítő képzéseket. A szakmai képzés esetében a programkövetelmények határozzák meg a tananyagot (a tanulási eredményeket) és a vizsgakövetelményeket, melyek elsajátítását a képzés végén tanúsítvány bizonyítja. Akkreditált vizsgaközpontban letett sikeres vizsgával államilag elismert szakképesítés is szerezhető.

5. ábra: A szak- és felnőttképzés rendszere⁴

⁴ <https://static.pbkik.hu/uploads/2020/10/2020.10.01.-ITM-Felnottkepzes-tajekoztato.pdf>

Az egyéb képzések közé soroljuk a szakképzésnek nem minősülő olyan képzéseket, melyek az Fktv. hatálya alá tartoznak. Ezekből államilag elismert vizsga nem tehető, így szakképesítés nem szerezhető, a képzés sikeres elvégzésének igazolásaként tanúsítványt kérhet a képzésben részt vevő személy. A projekt lebonyolítása során megvalósított képzéseket a jogszabályi értelmezés szerint az egyéb képzések közé soroljuk. Minden képzés jól elkülöníthető tematikával rendelkezik, amelyek kidolgozásában a Centrum szakemberei is részt vettek.

A következő három elemnek együttesen kell érvényesülnie ahhoz, hogy felnőttképzési tevékenységnek minősüljön egy szolgáltatási tevékenység:

- a képzés megszervezője felnőttképzőnek minősül,
- a képzés szervezett tevékenység keretében valósul meg,
- a képzés célirányosan kompetenciakialakításra és kompetencia-fejlesztésre irányul.

A fenti elemek alapján jól látszik, hogy a törvény nem tesz különbséget módszertan vagy életkor alapján, mindegy, hogy a képzés egyéni, vagy csoportos formában valósul meg, ugyanaz vonatkozik a távoktatásos és a kontaktórás képzésekre is. Nem releváns a képzésben részt vevő személy életkora sem (tehát 18 év alatti személyek képzése is a törvény hatálya alá tartozik, amennyiben képzésük nem köznevelési intézmény vagy szakképző intézmény alapfeladata keretében valósul meg). Szervezettnek tekinthető egy képzés:

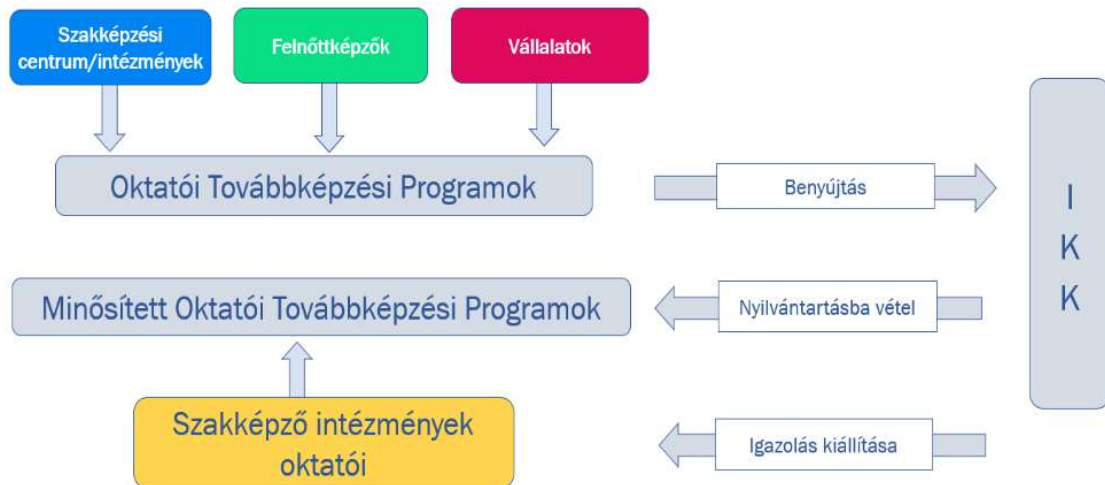
- ha a képzés előre meghirdetett, tervszerű;
- a képzés a felnőttképző részéről tartós vagy rendszeres jelleggel végzett;
- a képzés a felnőttképző által előre meghatározott tematikával történik;
- a képzés időkerete jól körülhatárolható – tipikusan óraszámokban, de ez a képzés során természetesen változhat (így pl. nem minősül felnőttképzési tevékenységnek a korrepetálás, fejlesztői óra vagy a coaching tevékenység, amennyiben nem a képző határozza és tervezi meg előre a képzési tevékenységének időbeliségét);
- a képzés tekintetében a felnőttképző és a képzésben részt vevő személyek beazonosíthatóak;
- illetve a képzés során biztosított az interakció a felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között, amely alapján a felnőttképzőnek lehetősége van az oktatás, képzés folyamatába beavatkozni, és közvetlen befolyása van a képzésben részt

vevő személy célirányos kompetenciaalakítására, illetve a képzésben részt vevő személy fejlődését a felnőttképző mérni tudja (de maga a mérés megléte nem feltétele annak, hogy felnőttképzésnek minősüljön egy tevékenység) (így pl. nem minősül felnőttképzési tevékenységnek a bemutató előadás, konferencia, online videótár).

A tevékenység fő célja a kompetenciaalakítás vagy -fejlesztés kell, hogy legyen. Ha nem ez a fő cél, csak alapvetően nem szándékolt következményképp történik a kompetenciaalakítás vagy -fejlesztés, a tevékenység nem a felnőttképzési törvény szerinti felnőttképzési tevékenység. A kompetenciaalakítás hiánya jelenik meg pl. a workshop esetében, ahol a folyamat eredményét az együttes cselekvés és a közös munka adja. Azonban tipikusan a törvény hatálya alá tartoznak a célirányos, szervezett vállalati belső képzések – ideértve a munkavédelmi és a tűzvédelmi oktatást és képzést is. A célirányosság tekintetében, ha a képzésben részt vevő személy a saját tanulási folyamatát maga tervezi meg és irányítja, az jellemzően nem felnőttképzés. A célirányos jelleg azt jelenti, hogy a felnőttképzőnek van egyértelműen beazonosítható képzési célja, és a tevékenység végzése ennek keretében a kompetencia célzott átadására irányul. A jogaoktatás vagy más edzőtermi oktatás végzése éppen ezért akkor nem minősül felnőttképzési tevékenységnek, ha annak közvetlen célja a rekreációs tevékenység, és a kompetencia megszerzése csak mint közvetett elem jelenik meg. A „train the trainer” jellegű képzések (pl. jogaoktatók képzése, személyi edzők képzése) viszont már egyértelműen felnőttképzési tevékenységnek minősülnek. A képzés megnevezése önmagában nem perdöntő, annak jellege, célja, szervezettsége, tartalma alapján lehet megállapítani, hogy a tevékenység képzésnek minősül-e.

Mindezek mellett a felnőttképzés rendszerén belül még egy külön csoportot alkotnak a köznevelés esetében a pedagógus, a szakképzés esetében az oktatói továbbképzések. A szakképzés megújult rendszerében az Innovatív Képzéstámogató Központ Zrt. (IKK) látja el az oktatók képzésének, továbbképzésének országos stratégiai szintű tervezését, koordinálását, szervezését és folyamatos felülvizsgálatát. Az IKK a feladat szakmai megvalósítása érdekében országosan egységes Oktatói Továbbképzési Rendszert (OTR) hozott létre és működtet. A rendszer hozzájárul a szakképzés megújításához, segítséget nyújt az oktatók digitális kompetenciájának fejlesztéséhez és előremozdítja a szakmai oktatás színvonalának növelését. Az OTR egy olyan új szakmai támogató eszköz, amely a szakképzésben

résztevő oktatóknak és intézményvezetőknek biztosít négyévente legalább hatvan óra továbbképzés teljesítéséhez szükséges szakmai programokat. A rendszer kialakításának háttérében a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény és az ennek végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet áll.

6. ábra: Az oktatói továbbképzési rendszer működtetése⁵

A Társaság kiemelt hangsúlyt fordít most és a jövőben is arra, hogy a szakképzésben oktatói, szakoktatói, vezetői feladatokat ellátó szakemberek ismeretei a Társaság által biztosított képzések és továbbképzések igénybevétele és teljesítése alapján olyan tudás és kompetenciafejlesztést tegyenek lehetővé, amellyel az egyének szakmai fejlesztése biztosított lehet. Az évente több alkalommal bővülő és megújuló képzési kínálat középpontjában azok képzések állnak, amelyek lehetővé teszik a Magyar Kormány Szakképzés 4.0 stratégiában foglaltak maradéktalan teljesítését, összhangban az Európai Unió szakképzéssel kapcsolatos szakmapolitikai irányelveivel. Ennek megfelelően:

⁵ <https://kiadvany.suliszerviz.com/kiadvanyok/33-kiadvany-2022/1502-2022-hudacsek-laszlone-fejleszt-es-tamogatas-az-ikk-szerepe-a-szak-es-felnottkepzesben>

- a meghirdetésre kerülő programok mindegyike figyelembe veszi a munkaerő-piac és a foglalkoztatáspolitikai elvárásait, így a képzésekkel azon kompetenciák fejlesztésére lehet fókuszálni, amelyek lehetővé teszik az oktatók számára azt, hogy képesek legyenek a diákok felé a korszerű XXI. századi ismereteket, hatékonyan továbbítani,
- a szakképzésben tevékenykedők fejlesztésének célja továbbá, az oktatás színvonalának minőségi javítása, korszerűsítése, a digitális kompetenciák fejlesztése, a képzésekben résztvevők innovációs és a K+F folyamatokba történő bevonása, valamint a későbbiekben
- az intelligens és fenntartható fejlődés, valamint a zöldkészségek, mint életségzés témakörök bemutatása, hozzájárulást biztosítva ezzel az európai és a hazai piacgazdaság eredményes működtetéséhez, fejlesztéséhez.

Az IKK által biztosított továbbképzések mellett, természetesen lehetőség van a korábban részletezett, más típusú képzéseken történő részvételre is. Ebben az esetben azonban a tanúsítvány megszerzésével a részt vevő oktató nem csökkenti a szakképzésről szóló LXXX. törvény 50. §-a szerinti kötelezettségét: „(1) Az oktató négyévenként legalább hatvan óra továbbképzésben vesz részt. A szakirányú oktatásban oktatott tantárgy oktatójának továbbképzését elsősorban vállalati környezetben vagy képzőközpontban kell teljesíteni.”

A KÉPZÉS ELŐKÉSZÍTÉSE, LEBONYOLÍTÁSA

Előkészítés

A projekt megvalósíthatósági tanulmányának megszületésekor a képzések közvetlen célcsoportjaként elsődlegesen azok a tanárok, elméleti és gyakorlati oktatók, vezetők kerültek meghatározásra, akik az ÁKK potenciális oktatói vagy munkájukkal hozzájárulnak mind a projekt sikeres megvalósításához, mind az ÁKK majdani sikeres működéséhez. Ahhoz, hogy értékes munkaerővé váljanak az ÁKK számára, egyrészt át kell látniuk a projekt működését, a fejlesztések lényegét és céljait; másrészt tisztában kell lenniük a képzőközpont működési mechanizmusával. Ezen ismereteket ki kell, hogy egészítse a módszertani felkészülés, ami az ÁKK tanulói célcsoportjai szempontjából lényeges. Közreműködésük elengedhetetlen az ÁKK képzési programjainak, tanterveinek, tanmeneteinek és oktatási segédeszközeinek kidolgozásában. Részvételükkel biztosítható az ágazati képzőközpont indítása, működtetése és a projekt eredményeinek hosszútávú fenntartása.

Ugyancsak fontos célcsoportot képeznek a duális képzésben résztvevő gazdasági társaságok tulajdonosai, vezetői, munkavállalói. Ide tartoznak a nonprofit gazdasági társaság társtulajdonos vállalkozásának tulajdonosai és vezetői, velük fontos a lehető legrészletesebben tisztázni a nonprofit gazdasági társaság működési feltételeit, a gazdasági és pénzügyi jogszabályi háttérrel és a jogszabályok betartásának fontosságát. Továbbá más vállalkozások tulajdonosai és vezetői, hiszen őket is tájékoztatni szükséges a projekt menetéről, a leendő ÁKK működési elveiről. Ez motivációt is jelenthet az együttműködésre, illetve a fel kell hívni a figyelmet arra a piaci helyzetképváltozásra, hogy hogyan válik hatékonyabbá és színvonalasabbá a képzés, hogyan lehetséges az együttműködés az ÁKK és a külső partnerek között. Végül a vállalkozásoknál dolgozó potenciális elméleti és gyakorlati oktatók, mesterek következnek, akik szerepvállalásának elősegítése elengedhetetlen a képzőközpont hatékony működtetése szempontjából. Közreműködésük rendkívül fontos, mivel az ÁKK oktatóival együttműködésben segítségük esszenciális lehet a képzések programjainak, tanterveinek tartalmi meghatározásában.

A célcsoportok meghatározását követően került sor a projekt képzési tervének kialakítására annak érdekében, hogy az iskolákban is, a vállalkozó

partnereknél is rendelkezésre álljanak azok a kollégák, akik hitelesen képviselik az ágazati képzőközpont létrehozásának és működésének elveit és felkészülnek a feladatok végrehajtására. A projekt keretében történt meg a képzések képzési programjainak, módszertanainak és tananyagainak kidolgozása. Biztosítani kellett továbbá képzési programok előminősítését, mivel ez egy jogszabályok által pontosan meghatározott, ugyanakkor komoly rutint, tapasztalatot igénylő folyamat, ezért a Centrum külső szolgáltató bevonásával végezte el a feladatot.

Felnőttképzési szakértő a Felnőttképzési törvény 6. §-ában meghatározott személy. A felnőttképzési államigazgatási szerv (Pest Megyei Kormányhivatal) a felnőttképzők tevékenységének engedélyezése és ellenőrzése során az eljárásban igénybe vehető szakértői bizottság tagjait a felnőttképzési szakértők nyilvántartásában szereplő szakértők közül rendeli ki. Engedélyköteles képzések esetében a felnőttképző köteles a tervezett képzési programját felnőttképzési szakértővel előzetesen minősíttetni. A felnőttképzési szakértő által az engedélyezési és ellenőrzési eljárásban ellátandó feladatokat, a tevékenység folytatásának feltételeit, a szakértők nyilvántartását, a képzési programok előzetes minősítése során ellátandó feladataikat, a vizsgálatokban való részvételüket a jogszabályok részletesen szabályozzák.

Felnőttképzési szakértő a Felnőttképzési törvény 6. §-ában meghatározott személy. A felnőttképzési államigazgatási szerv (Pest Megyei Kormányhivatal) a felnőttképzők tevékenységének engedélyezése és ellenőrzése során az eljárásban igénybe vehető szakértői bizottság tagjait a felnőttképzési szakértők nyilvántartásában szereplő szakértők közül rendeli ki. Engedélyköteles képzések esetében a felnőttképző köteles a tervezett képzési programját felnőttképzési szakértővel előzetesen minősíttetni. A felnőttképzési szakértő által az engedélyezési és ellenőrzési eljárásban ellátandó feladatokat, a tevékenység folytatásának feltételeit, a szakértők nyilvántartását, a képzési programok előzetes minősítése során ellátandó feladataikat, a vizsgálatokban való részvételüket a jogszabályok részletesen szabályozzák.

A felnőttképzésről szóló törvény 1. §-a a törvény személyi hatályát kiterjeszti mindarra a jogi személyre, személyes joga szerint jogképes szervezetre, egyéni vállalkozóra vagy gazdasági tevékenységet folytató más természetes személyre (azaz gyakorlatilag bármely személyre vagy szervezetre, aki vagy amely jogosult gazdasági tevékenység folytatására, összefoglalóan

együtt: felnőttképző), amelyek a törvény tárgyi hatálya alá tartozó, szervezett szakképzést, vagy szervezett célirányos kompetenciakialakításra és kompetencia-fejlesztésre irányuló, szervezeten megvalósuló oktatást és képzést (együtt: felnőttképzési tevékenységet), valamint a felnőttképzési tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatást végeznek.

A képzések speciális témájára és célcsoportjának speciális összetételére tekintettel dokumentumok előállítását, a képzési programok előminősítését, valamint a képzések megszervezését és lebonyolítását a szakmai elvárásoknak megfelelően olyan külső szolgáltató végezhette el, amely engedélyezett felnőttképző intézmény és emellett szakmai referenciái közé tartozik a „Szervezet- és minőségfejlesztés”, azon belül a „Szakértő-, mentorfelkészítés” besorolású pedagógus továbbképzési tapasztalat is.

Jelen tanulmány tárgyát képező, „Érdeklődő vállalkozások felkészítése” című képzés tematikája a következőképpen alakult:

- Résztevők: a duális képzésbe bevonható vállalkozások vezetői, munkavállalói
- Létszám: 20 fő
- Képzési idő: 10 óra
- Témakörök:
 - Átfogó kép a projektről, a fejlesztések célja, kivitelezése és hasznosítása
 - Az ÁKK tevékenységének hatása egy-egy adott ágazatra; a projekt előtti helyzetfelmérés eredménye, következtetések
 - Kinek és miért hasznos a nonprofit kft. vállalkozási forma? Nyereségorientált vs. fejlesztésorientált vállalkozói magatartás
 - Együttműködési lehetőségek az ÁKK-val külső partnerként
 - Csatlakozási lehetőségek az ÁKK-hoz
 - Új ágazati ÁKK létrehozásának lehetőségei
- A képzés során megszerezhető szakmai ismeretek:
 - a GINOP-6.2.7-20 projekt a projekt átfogó bemutatása, célkitűzések, célcsoportok, a fejlesztések célja, hasznosítása, megvalósítás
 - az ÁKK tevékenységének hatása egy-egy adott ágazatra, a projekt előtti helyzetfelmérés eredménye, következtetések

- a Turizmus és vendéglátás ágazat relevanciája Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében
- a nonprofit kft. vállalkezési forma; nyereségorientált vs. fejlesztésorientált vállalkezói magatartás
- együttmüködési lehetőségek az ÁKK-val külső partnerként
- új ÁKK létrehozásának lehetőségei
- A képzés során megszerezhető szakmai készségek
 - gazdasági és jogi dokumentumok készítése, szerkesztése
 - gazdasági és jogi szövegek megértése, gyakorlati alkalmazása
 - információforrások kezelése (szabályok, előírások, rendelkezések)
 - kommunikációs készség, szakmai kommunikáció
- A képzés során megszerezhető személyes kompetenciák
 - döntésképeség, elhivatottság, elkötelezettség
 - lényeglátás, szervezőkészség
- A képzés során megszerezhető társas kompetenciák
 - határozottság, irányítási készség
 - kapcsolatteremtő készség
 - kezdeményezőkészség, visszacsatolási készség
- A képzés során megszerezhető módszer kompetenciák
 - analitikus gondolkodás, áttekintő képeség
 - eredményorientáltság, lényegfelismerés (lényeglátás)
 - új ötletek, megoldások kipróbálása
 - nyitott hozzáállás, problémafeltárás, problémaelemzés,
 - problémamegoldás, hibaelhárítás
 - rendszerekben való gondolkodás, tervezési képeség

MEGVALÓSULÁS

A felhasznált tananyag

Ahogy az már korábban említésre került, a képzéshez felhasznált tananyag kifejlesztésére is a projekt keretén belül került sor. Az „Érdeklődő vállalkozások felkészítése” tananyag foglalja össze a legfontosabb tudnivalókat az alábbi fejezetekbe tömörítve, kérdésekkel/feladatokkal kiegészülve:

– Bevezetés

A fejezetben hangsúlyozásra kerül a duális képzés jelentősége, ebben a képzési formában elhelyeződnek általánosságban az ágazati képzőközpontok, illetve megismerhetik a képzés résztvevői a Kisvárdai Szakképzési Centrum szerepét az átalakuló szakképzési rendszerben.

– A projekt bemutatása

Ez a rész a projekt alapadatainak ismertetésével kezdődik, majd az általános céloktól indulva vezet végig a résztvevőt a megvalósítandó/megvalósult infrastrukturális fejlesztéseken (építési tevékenység, eszközbeszerzés egyaránt), a képzőközpont létrehozásának, felépítésének folyamatain, valamint az egyéb fejlesztési irányokon (képzések, műhelymunkák).

– Helyzetfelmérés, helyszínválasztás

Ebben a fejezetben kapott helyet a kiválasztott ágazat indokoltságának érzékeltetése, az országos áttekintéstől indulva, a térségi végül a városi szintig eljutva. Az ágazat mellett a fejlesztésekkel érintett helyszín kiválasztásának körülményeit is megismerhetik a résztvevők, végül pedig a képzőközpont jövőképe, fejlődési irányainak ismertetésével zárul a fejezet.

– Együttműködési lehetőségek

Ez a rész foglalkozik az Ágazati Képzőközpont-hoz történő csatlakozás lehetőségeinek felvázolásával, illetve az új képzőközpont alapításának módjaival. Zárásként pedig bemutatásra kerül a fejlesztésorientált vállalkozói magatartás lényege.

– Összefoglalás

A befejező rész egy rövid áttekintést tartalmaz a tananyag egészéről, kiemelve azokat a fókuszpontokat, amelyek turizmus-vendéglátás ágazatban rejlő vármegyei lehetőségekre hívják fel a figyelmet.

A tananyaghoz készült egy, az oktatónak szóló módszertani ajánlás is, amely minden fejezet esetében felvázol egy az adott tananyagtartalomhoz ajánlott pedagógiai módszert és a hozzá tartozó időkeretet. Ez az „Együttműködési lehetőségek” című fejezet esetében például így néz ki:

<p><i>Tananyagtartalom:</i></p> <p>Az Ágazati Képzőközpontok működési modelljeinek ismertetése, az egyéb képzőközpontok bemutatása. A fejlesztésorientált vállalkozói magatartás lényegi elemeinek vázolása.</p> <p><i>Ajánlott pedagógia módszer:</i></p> <p>Frontális módszer az alapfogalmak tisztázásához</p> <p>Szemléltetés: egy-egy képzőközponti modell bemutatása;</p> <p>Szemléltetés és megbeszélés: a tananyagban lévő hivatkozások megnyitása, a hivatkozott dokumentumok bemutatása, a tananyag szempontjából még lényeges és érdekes részek kiemelése, figyelemfelhívás. Megbeszélés, vita bátorítása</p> <p>Ötletbörze: Nem feladata a tananyagban az ágazati képzőközpont és egy tudásközpont közötti együttműködés előnyeinek feltárása. Ám amennyiben az oktató erre érdeklődést tapasztal, a csoport összegyűjtheti az együttműködés hozadékait és esetleges nehézségeit. Az ötletbörze terméke segítheti a szakképzési centrum vezetését egy tudásközpont létrehozásának kérdésében.</p>	<p><i>Időkeret:</i></p> <p>10/8. - 10. óra</p>
---	--

Mindezen dokumentumok rendelkezésre bocsajtását követően kezdődhetett meg a konkrét továbbképzési tevékenység.

HASZNOSULÁS

A Kisvárdai Szakképzési Centrum által a GINOP-6.2.7-20 felhívásra benyújtott, „Centrumban Kisvárdai sava-borsa - Turizmus-vendéglátás Ágazati képzőközpont kialakítása a Kisvárdai Szakképzési Centrumban” címet viselő pályázati konstrukció keretében elnyert projekt tervezése során, a menedzsment nem feledkezett meg a tananyagfejlesztés, az elkészült tananyagok terjesztésének, és az oktatók képzésének fontosságáról. A pályázati konstrukció kiírásában a kötelező vállalások között szerepelt mind a „Tananyagok alkalmazását célzó képzéseken résztvevő szakemberek száma”, mind pedig a „Tananyagok alkalmazását célzó képzéseken képesítést / tanúsítványt szerző szakemberek száma” elnevezésű indikátormutató. A célérték mindkét esetben 100 főben került meghatározásra, de a Centrum ezeket felülreprezentálta.

Összességében megállapítható, hogy bármely képzés akkor éri el célját, ha olyan tudásanyagot képes átadni, amelyet a résztvevők később a gyakorlatban alkalmazni tudnak. A képzési ütemterv kialakításakor a projektmenedzsment számos szempontot vett figyelembe, melyek közül a legfontosabb az ismeretek időben történő eljuttatása volt a projekt lebonyolításában részt vevő szereplők irányába. Olyan ismeretek átadásáról van szó, amelyek a pályázati célok sikeres megvalósítását voltak hivatottak elősegíteni. Ide tartoznak az irányítás, a nyomkövetés, a szervezés, a munkabiztonság, az új technológiák és munkafolyamatok megismerése témakörökbe tartozó tananyagok. A képzésbe bevonandók köre pedig a projektvezetésre és a megvalósítókra terjedt ki, akik a szakképzési centrum dolgozói és a duális képzésben résztvevő vállalkozások vezetői és alkalmazottai közül kerültek ki.

A kifejlesztendő tananyag és a megvalósuló képzés esetében fontos meghatározni azt, hogy mi az a végső cél, amely érdekében ezek a tevékenységek megvalósulhatnak a projekt keretein belül. Ez a cél pedig nem más, mint a beindításra kerülő Ágazati Képzőközpont ideális működési feltételeinek megteremtése. Az ideális működésbe egyaránt beletartozik a megfelelő színvonalú, modern infrastruktúra kiépítése, ugyanakkor az elméleti felkészültség biztosítása is. A felújított tanműhelyt ugyanis tartalommal kell megtölteni. Ez a tartalom a duális képzés új formája, melyet az ágazati képzőközpont nonprofit kft. formájában működő modellje biztosít.

Ahhoz, hogy a működés zökkenőmentes legyen, szükséges egy egységes tudásszint kialakítása az együttműködő partnerek munkatársai körében. A tudásszint kialakításához a tervezett képzés tematikája megfelelő, a résztvevők megkapják az információkat mind a képzőközpont működéséről, mind a projektben megvalósuló fejlesztésekről, mind pedig a duális képzés új arculatához tartozó módszertani elemekről. Mindez kiegészülve a szakképzésben elérhetővé váló tananyagokkal, már egy stabil alapot nyújt ahhoz, hogy a Kisvárdai Szakképzési Centrum közreműködésével megalakuló Ágazati Képzőközpont beválthassa a hozzá fűzött reményeket.

ZÁRÓ GONDOLATOK

Schanda Tamás, az Innovációs és Technológiai Minisztérium parlamenti és stratégiai államtitkáráként 2021-ben a következőképpen fogalmazott a szakképzési rendszer átalakításáról, kiemelten a GINOP-6.2.7-20 Ágazati képzőközpontok infrastrukturális és szakmai felkészítése az új szakképzési struktúrára konstrukcióról: „A kormány országszerte több mint 7,7 milliárd forinttal támogatja 29 ágazati képzőközpont kialakítását. Azon dolgozunk, hogy a szakképzést választó fiatalok megfelelő tudáshoz és gyakorlathoz jutva sikeresen találják meg helyüket a munkaerőpiacon, vagy léphessenek tovább a felsőoktatásba. A teljes rendszert átláthatóbbá és célszerűbbé tettük, a technikumokban vagy szakképző iskolákban tanulók széles körének az idei tanévtől ösztöndíjat, a végzeteknek pályakezdési támogatást biztosítunk.”

Államtitkár Úr szavai is megerősítik azt az álláspontot, miszerint Magyarország Kormánya elkötelezett egy modern, innovatív, a XXI. század kihívásainak megfelelni szándékozó és tudó szakképzési rendszer felépítése és fenntartása mellett. Ezen gondolatok szellemében a duális képzési rendszer megújításának lehetőségeit a Kisvárdai Szakképzési Centrum működésének teljes időtartamában kereste, keresi és keresni is fogja. Igazán hatékonyan csak úgy lehet a megfelelő képzettségű és kompetenciákkal rendelkező munkaerőutánpótlást biztosítani a vállalkozások számára, ha a tanulók minél hamarabb megismerhetik a valós piaci körülményeket. A jól felszerelt tanműhelyek csak a szakmai alapot biztosíthatják, a rutint, a professzionalizmust a külső gyakorlati képzőhelyeken – melyek többsége magas szakmai színvonalat képvisel – szerezhetik meg a diákok.

Kisvárdai térsége az ország egyik gyorsan fejlődő turisztikai régiója. Az ágazat szinten tartásához, és főként fejlődéséhez elengedhetetlen a megfelelő képzettségű és mennyiségű munkaerő rendelkezésre állása. A projekt segítségével optimalizálható a képzési kínálat és a munkaerőpiaci igények összehangolása, kiküszöbölhetők a munkaerőpiaci problémák, erősíthető a diákok motivációja, csökkenthető a lemorzsolódás és a pályaelhagyás mértéke, szélesíthető a Centrum duális kapcsolati partnerrendszere, fejleszthető a gyakorlati képzés infrastruktúrája, és minimalizálhatók a duális képzéssel együtt járó adminisztrációs terhek.

A létrejövő képzőközpont a duális képzés új színtereként kezdi meg működését, amelyben megjelenik a középfokú szakképzés minden szegmense. Kezdve az alapképzéssel, amely az iskolai tanműhelyekben folyik, folytatva a képzőközponti képzéssel, amely a munkaszerződéses tanulói képzésnek felel meg, és befejezve speciális igényeket kiszolgáló, főként a felnőttek oktatására fókuszáló szakmai oktatásokkal és képzésekkel. Az együttműködés során megvalósul a képzési innováció azáltal, hogy a teljes képzési vertikum megjeleníthető. Jelentős a fejlesztési innováció is, mivel az Ágazati Képzőközpont nem működhet megfelelő kutatási, fejlesztési tevékenység nélkül, amely tevékenységet elsősorban a társtulajdonos vállalkozás végzik. A közös gazdasági tevékenység során olyan új szakmai területek nyílnak meg az egyes résztvevők számára, melyek megismerésére külön-külön nem lennének alkalmasak. Nem utolsó sorban az új feladatok motivációs többletet is biztosítanak a szereplők részére.

Továbbra sem szabad azonban megállni. A projekt által rendelkezésre bocsajtott erőforrások biztosították a lehetőségét annak, hogy egy biztos alapokon nyugvó, modern infrastruktúrával felszerelt, magasan képzett humán erőforrással ellátott képzőközpont működése kezdődhessen meg. De a gazdaság változásait, a fellelhető fejlesztési lehetőségeket, illetve a belülről érkező innovációk támogatását folyamatosan követni és keresni szükséges. Ennek a rendkívül összetett, számos kihívást rejtő feladatnak az megoldásához sikerült azokat a stabil alapokat megteremteni, amelyekre az elkövetkező évek fejlesztési folyamatait építeni lehet.